

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωσμα ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἑσωτερικὸν
Ἑτησίᾳ δρ. 12.—
Ἑξάμηνος > 6,50
Τρίμηνος > 3,50
Ἄι συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τῇ 1ῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνός.

Ἐξωτερικὸν
Ἑτησίᾳ φρ. 15.—
Ἑξάμηνος > 8.—
Τρίμηνος > 4,50

Περίοδος Β'.—Τόμος 26ος

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, 30 Μαρτίου 1919

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

Ἑσωτερικ. λεπ. 30. Ἐξωτερικ. λεπ. 35

Φύλλα προηγουμένων ἐτῶν, ἐπίσης λεπ. 30

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἐδριπίδου ἀρ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Ἔτος 41ον.—Ἀριθ. 18

ΧΩΡΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ τοῦ HECTOR MALOT

[Βραβευμένο ἀπὸ τὴν Γαλλ. Ἀκαδημίαν]

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'. (Συνέχεια)

Ἐπλωμένος στὴ σάνιδα του, ὁ Ἀρ-
θούρος τῶλεγε, χωρὶς νὰ κουνιέται κα-
θόλου. Ἡ καλύτερα, προσπαθοῦσε νὰ τὸ
λέη, γιατί ἐκόμπιαζε φοβερὰ καὶ δὲν
μποροῦσε νὰ πῇ γρήγορα τρεῖς λέξεις
στὴν ἀράδα. Σιγὰν μάλιστα ἔκανε καὶ
λάθη.

Ἡ μητέρα του τὸν ἐδιόρθωνε μαλακὰ
μὰ κι' ἐπίμονα.

— Δὲν ξέρεις τὸ μῦθο σου! τοῦλεγε.

— Μὰ, μαμμά...

— Ναί, περισσότερα λάθη κάνεις σή-
μερα ἀπὸ χθές.

— Προσπάθησα νὰ τὸν μάθω...

— Δὲν τὸν ἔμαθες ὅμως.

— Δὲν μπόρεσα.

— Γιατί;

— Δὲν ξέρω... Ἔτσι... Γιατ'

εἶμαι ἄρρωστος.
— Μὰ δὲν ἔχεις καμμιά ἄρρώστεια
τοῦ κεφαλιοῦ! Ἄ, ἐγὼ δὲν ἐννοῶ νὰ
μὴ μάθης τίποτε καί, μὲ τὴν πρόφασιν
πὼς εἶσαι ἄρρωστος, νὰ μεγαλώσης ἀ-
γράμματος!

Πολὺ αὐστηρὴ μοῦ φάνηκε ἡ κυρία
Μίλλιγκαν· κι' ὅμως μιλοῦσε χωρὶς θυμὸ
καὶ μὲ φωνὴ γλυκειά.

— Γιατί δὲ μαθαίνεις τὰ μαθημάτα
σου καὶ μὲ κάνεις νὰ λυπᾶμαι ἔτσι;

— Μὰ δὲν μπορῶ, μαμμά, σοῦ λέω
πὼς δὲν μπορῶ.

Κι' ὁ Ἀρθούρος ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

Τὰ δάκρυά του ὅμως δὲν ἐκλόνισαν
τὴν κυρία Μίλλιγκαν.

— Ἦθελα νὰ σάφισω τώρα νὰ παί-
ξης μὲ τὸν Ρεμὴ καὶ μὲ τὰ σκυλιά,
ἐξακολούθησε· μὰ δὲν σάφινω, ἂν δὲν μοῦ
πῆς τὸ μῦθο σου χωρὶς λάθος.

Μὲ τὰ λόγιά αὐτά, ἔδωκε στὸν Ἀρ-
θούρο τὸ βιβλίο κι' ἀπομακρύνθηκε.

Ἐκεῖνος ἔκλαιγε μὲ ἀναφυλλητὰ κι'
ἐγὼ ἀπὸ τὴ θέσιν μου τὸν ἄκουγα.

Πὼς ἡ κυρία Μίλλιγκαν μποροῦσε νὰ
φέρνεται ἔτσι αὐστηρὰ στὸν καϊμένο τὸν
Ἀρθούρο, ποὺ ὅμως τὸν ἀγαποῦσε τόσο
πολύ;... Ἄν δὲν μποροῦσε νὰ μάθῃ τὸ
μάθημά του, δὲν ἔφταιγε βέβαια αὐτός,
παρὰ ἡ ἀρρώστειά του.

Καὶ τώρα θὰ τὸν ἄφινε, χωρὶς νὰ τοῦ
πῇ ἓνα καλὸ λόγο;

Μὰ ὄχι, δὲν τὸν ἄφινε... Ἄντι νὰ
μπῇ στὴν κάμαρά της, ὅπως ἐνόμισα
πὼς θάκανε στὴν ἀρχή, ξαναγύρισε στὸ
παιδί της.

— Θέλεις, τοῦ εἶπε, νὰ τὸν μάθουμε
μαζί;

— Ὦ ναί, μαμμά, μαζί!

Κάθησε τότε κοντά του, ξαναπῆρε τὸ
βιβλίο κι' ἄρχισε νὰ διαβάξῃ σιγὰ τὸ
μῦθο, ποὺ λέ-
γουνταν «Ὁ
Λύκος καὶ τὸ
Ἀρνάκι». Ὁ
Ἀρθούρος ξα-
νάλεγε μαζί
της κάθε λέ-
ξη καὶ κάθε
φράση.

Ἀφοῦ τοῦ
διάβασε ἔτσι
τὸ μῦθο τρεῖς
φορές, ἡ κυ-
ρία Μίλλιγκαν,
τοῦδωσε τὸ βι-
βλίο καὶ τοῦ
εἶπε νὰ τὸν
διαβάσῃ καὶ μονάχος του. Καὶ τότε μπῆκε
στὴν κάμαρά της.

Ἀμέσως ὁ Ἀρθούρος ἄρχισε τὸ διάβα-
σμα κι' ἀπὸ τὴ θέσιν μου ἔβλεπα τὰ
χεῖλιά του ποὺ κουνιοῦνταν.

Ἦταν φανερό πὼς τώρα μελετοῦσε
μὲ ζῆλο.

Αὐτὸ ὅμως δὲν βάσταξε πολὺ. Γρή-
γορα σήκωσε τὰ μάτια ἀπ' τὸ βιβλίο, τὰ
χεῖλιά του δὲν κουνιοῦνταν πιά τόσο γρή-
γορα κι' ἄξαφνα σταμάτησαν ὁλοσδιό-
λου.

Δὲν ἐδιάβαζε πιά, οὔτε ἔλεγε τὸ μύ-
θο ἀπέξω.

Τὰ μάτια του, ποὺ γύριζαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ,

ἀπαντήθηκαν μιὰ στιγμή μὲ τὰ δικά μου.

Τοῦ ἄγνεψα νὰ ξαναρχίσῃ τὸ μάθημά
του.

Μοῦ χαμογέλασε γλυκά, σὰ νὰ μοῦλεγε
πὼς μ'εὐχαριστεῖ ποὺ τοῦ τὸ θύμισα, καὶ
τὰ μάτια του προσηλώθηκαν πάλι στὸ
βιβλίο.

Σὲ λίγο ὅμως ξανασηκώθηκαν καὶ πῆ-
γαν ἀπὸ τὴ μιὰ ὄχθη τοῦ καναλιοῦ στὴν
ἄλλη.

Ἐπειδὴ δὲν κοιτάζαν πιά πρὸς τὸ μέρος
μου, σηκώθηκαν ὀρθός· ἔτσι κίνησα τὴν
προσοχή τοῦ Ἀρθούρου καὶ τοῦδεῖξα πάλι
τὸ βιβλίο του.

Ἐνάσκυψε σ' αὐτό. Δυστυχῶς, ὅστερ'
ἀπὸ δυὸ λεπτά, ἓνα ὥραῖο θαλασσοπούλι,
γοργὸ σὰν τὴ σαίτα, ἔσχιζε τὸ κανα-
λι μπροστα στὸ

πλοῖο, ἀφίνον-
τας πίσω του
μιὰ γαλάζια ἀ-
κτίνα.

Ὁ Ἀρθούρος
σήκωσε φυσικὰ
τὸ κεφάλι γιὰ
νὰ τὸ παρακο-
λουήσῃ.

Κι' ἀφοῦ χά-
θηκε τὸ πουλί,
μὲ κοίταξε καὶ
μοῦ εἶπε:

— Δὲ μπορῶ,
βλέπεις. Θέλω
πολύ, μὰ δὲ

μπορῶ. — Ἐπλησίασα.

— Καὶ ὅμως, τοῦ εἶπα, ὁ μῦθος αὐ-
τὸς δὲν εἶναι πολὺ δύσκολος.

— Ὦ, δυσκολώτατος μάλιστα!

— Ἐμένα μοῦ φάνηκε εὐκολός. Ἀκου-
σα τὴ μαμμά σας ποὺ τὸν διάβασε καὶ
μοῦ φαίνεται πὼς τὸν θυμοῦμαι.

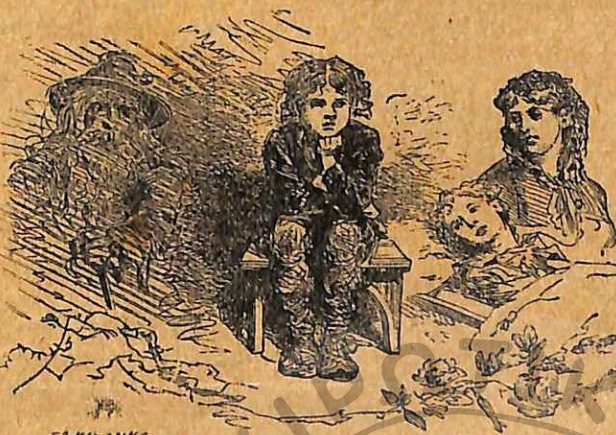
Χαμογέλατε σὰ νὰ μὴν τὸ πιστεύει.

— Θέλετε νὰ σᾶς τὸν πῶ;

— Ἀδύνατο! δὲ θὰ μπορέσῃς!

— Ὁὲ μπορέσω... Θέλετε νὰ δοκιμά-
σω;.. Πάρτε τὸ βιβλίο.

Ὁ Ἀρθούρος πῆρε τὸ βιβλίο· ἐγὼ ἄρ-
χισα νὰ λέω τὸ μῦθο ἀπέξω. Δὲν μὲ διόρ-
θωσε παρὰ δυὸ-τρεῖς φορές.

Α. ΚΑΖΑΝΣΕ

«Τότε συλλογίζομαι μελαγχολικά...»

—Περύεργο πώς τον ξέρεις εσύ! εφώναξε.

—Και τώρα μου φαίνεται πώς θα τον έλεγα χωρίς κανένα λάθος.

—Μα πώς κατάφερες να τον μάθης έτσι;

—Νά, όσο τον διάβαζε ή μαμμά σας, εγώ άκουγα μ' όλη μου την προσοχή, χωρίς να κοιτάζω τι γίνεται γύρω μας.

Κοκκίνισε σά να ντράπηκε και μια στιγμύ γύρισε τα μάτια του άλλου. Έπειτα πάλι μου είπε:

—Καλά, κι' εγώ μπορώ να προσέξω σάν και σένα. Πώς το κατάφερες όμως να κρατήσεις στο νού σου, με τη σειρά τους, όλ' αυτά τα λόγια; Έγώ δεν θυμούμαι παρα λίγα κι' ανακατωμένα.

Ξέρω κι' εγώ πώς το κατάφερα; Ός τη στιγμύ εκείνη δεν το είχα σκεφθώ. Προσπάθησα όμως να το σκεφθώ τώρα και να το εξηγήσω.

—Για τι πράγμα μιλά αυτός ο μύθος; του είπα. Για ένα άρνι. Ναι; Βάζω λοιπόν με το νού μου άρνιά. Έπειτα συλλογίζομαι τι κάνουν αυτά τάρνια. «Τάρνια είναι ασφαλισμένα στο μαντρί τους». Βλέπω άμεσως τάρνια ξαπλωμένα να κοιμούνται ήσυχα. Κι' άφοϋ τὰ ιδώ, δεν τὰ ξεχνώ πιά... Παρακάτω λέει: «Τὰ σκυλιά κοιμούνται». Φυσικά, άφοϋ τάρνια ήταν ασφαλισμένα, κοιμούνται και τὰ σκυλιά που τὰ φυλάνε. Τα βλέπω κι' αυτά και δεν τὰ ξεχνώ. Μα ξεχωρ' από τὰ σκυλιά, ποιος άλλος φυλάει το κοπάδι;

—Ο βοσκός! είπε ο Άρθουρος.

—Όραϊά. Μα κι' ο βοσκός, άφοϋ τάρνια είναι ασφαλισμένα στο μαντρί, δεν έχει τίποτα να κάνει. Πώς περνά λοιπόν την ώρα του;

—Παίζει τη φλογέρα του.

—Τον βλέπετε τώρα και σεις;

—Ναι.

—Πού είναι;

—Κάτω από ένα μεγάλο δένδρο, στον ήσκιο...

—Μονάχος του;

—Όχι, μ' άλλους γείτονες βοσκούς.

—Έ! τώρα λοιπόν που τὰ βλέπετε όλ' αυτά, δεν μπορείτε να θυμηθώτε τὰ λόγια του μύθου; Έγώ λέω πώς μπορείτε! Ό, βέβαια μπορείτε!...

Ο Άρθουρος με κοίταζε με δισταγμό. Άλήθεια, θα μπορούσε;... Έπιτέλους αποφασίσθηκε κι' άρχισε να παγγέλλει:

—«Τάρνια είναι ασφαλισμένα στο μαντρί τους. Τὰ σκυλιά κοιμούνται. Κι' ο βοσκός, στον ήσκιο ενός μεγάλου δένδρου, παίζει τη φλογέρα του μ' άλλους γείτονες βοσκούς.»

Κι' άξαφνα, χτυπώντας τὰ χέρια του με χαρά, εφώναξε:

—Τον ξέρω!... Ός εδώ, τον ξέρω! Δεν έκανα κανένα λάθος!

—Θέλετε λοιπόν να μάθετε και το υπόλοιπο με τον ίδιο τρόπο;

—Ναι! Με σένα είμαι βέβαιος πώς

θα τον μάθω όλο. Ό, πώς θα εύχαριστηθώ ή μαμμά! (*)

Κι' άρχισε να μαθαίνει το υπόλοιπο του μύθου, όπως είχε μάθει και την άρχή.

Σ ένα τέταρτο της ώρας τον ήξερε στην έντέλεια και τον έλεγε απέξω χωρίς να σκουντάρτη καθόλου.

Τη στιγμύ εκείνη μπήκε ή μητέρα του.

Στην άρχή θύμωσε που μάς είδε μαζί, γιατί ένόμιζε πώς παίζαμε· μα ο Άρθουρος δεν την άφισε να πη λέξη.

—Τον ξέρω, της φώναξε. Αυτός μου τον έμαθε!

Η κυρία Μίλλιγκαν με κοίταζε έκπληκτη κι' ετοιμάζονταν να με ρωτήσει, όταν ο Άρθουρος άρχισε να της λέη το «Λύκο και τάρνια». Με χαρούμενο ύφος, θριαμβευτικό, είπε το μύθο όλόκληρο, χωρίς να κομπιάση και χωρίς να λαθύνει πουθενά.

Σ αυτό το διάστημα, εγώ κοίταξα την κ. Μίλλιγκαν. Είδα τώραϊο της πρόσωπο να φωτισθώ από ένα χαμόγελο, έπειτα μου φάνηκε πώς τὰ μάτια της ύγράθηκαν· έπειδή όμως εκείνη τη στιγμύ έσκυψε κι' άγκάλιασε με τὰ δυό της χέρια το παιδί της, για να το φιλήση, δεν μπόρεσα να ιδώ αν έκλαιγε.

—Τα λόγια, έλεγε ο Άρθουρος, είναι κουτά, δε σημαίνουν τίποτα· τὰ πράγματα όμως τὰ βλέπεις κι' ο Ρεμής μ' έκαμε να ιδώ το βοσκό με την φλογέρα του. Άμα σήκωνα τὰ μάτια από το βιβλίο, δεν μ' έννοιαζε πιά για τὰ γύρω μου πράγματα· έδλεπα μόνο τη φλογέρα του βοσκου κι' άκουσα το τραγούδι που έπαιζε. Θέλεις, μαμμά, να σοϋ το πώ αυτό το τραγούδι;

Κι' έτραγούδησε άγγλικά ένα σκοπό λυπητερό.

Αυτή τη φορά ή κυρία Μίλλιγκαν έκλαιγε για καλά. Κι' άμα σηκώθηκε, είδα τὰ δάκρυά της στὰ μάγουλα του Άρθουρου. Τότε με πλησίασε, μου έπιασε το χέρι και μου το έσφιξε τόσο τρυφερά, που αισθάνθηκα μια μεγάλη συγκίνηση.

—Είσαι καλό παιδί, μου είπε.

Άν διηγήθηκα με τόση έκταση το μικρό αυτό έπεισόδιο, το έκανα για να έννοηθώ ή άλλωγή που από την ήμέρα εκείνη, έγινε στη θέση μου. Χθές με είχαν πάρει για σ α λ τ ι μ π ά γ κ ο, ύποχρεωμένο να διασκεδάξω με τὰ σκυλιά του, με τον πίθηκο και με την άρπα του έν άρρωστο παιδί. Άλλά το μάθημα αυτό μ' έχώρισε από τὰ ζώα μου· έγεινα σύντροφος, σχεδόν φίλος.

Πρέπει να πώ τώρα και τοϋτο, που το έμαθα άργότερα: ή κυρία Μίλλιγκαν ήταν καταλυπημένη που έδλεπε το γυϊό της να μη μαθαίνει, ή καλύτερα, να μη μπορεί να μάθω τίποτα. Άν και άρρωστος, ή μητέρα του έννοούσε να καταχίνεται, να διαβάξω και ήσυχάζα έπειδή ή άρρώστεια του θα βαστούσε πολύ, ήθελε να δώσθ από τώρα

στο νοϋ τού τις συνήθειες εκείνες, που θα τον έκαναν να κερδίση τον χαμένο καιρό όταν θα γίνονταν καλά.

Κι' ως τώρα δεν το είχε καταφέρει. Ο Άρθουρος δεν ήταν καθαυτό φυγόπονος, δεν είχε όμως άρκετή προσοχή κι' επιμέλεια. Έπαιρνε χωρίς αντίσταση το βιβλίο που του δαζαν στα χέρια, άνοιγε μάλιστα με προθυμία τὰ χέρια του για να το πάρη· δεν άνციγε όμως και το νοϋ του και όλως διόλου μηχανικά, σάν πάπαγάλος, έλεγε κουτσά-στραβά τὰ λόγια, που του έχωναν με το στανιό στο κεφάλι.

Από τοϋτο ή μεγάλη λύπη της μητέρας του, που ήταν άπελπισμένη γι' αυτόν.

Από τοϋτο κι' ή μεγάλη της χαρά, όταν τον άκουσε να της λέη το μύθο, που έμαθε μαζί μου σε μισή ώρα, ένώ αυτή, όλόκληρες ήμέρες, δεν είχε καταφέρει να τοϋ τον μάθω.

Όταν συλλογίζουμαι τώρα τις ήμέρες που πέρασα στον «Κύνκο», με την κυρία Μίλλιγκαν και με τον Άρθουρο, βρίσκω πώς ήταν οί καλύτερες της παιδικής μου ήλικίας.

Ο Άρθουρος είχ' αισθανθώ για μένα μια θερμότητα φίλια κι' εγώ πάλι τον συμπάθησα τόσο πολύ, που τότε θεωρούσα σάν αδελφό μου. Ποτέ δεν μου δειξε κείνος την παραμικρή περηφάνεια ή άκαταδεξιά, αν κι' ή θέση του ήταν τόσο άνώτερη από τη δική μου· κι' εγώ ποτέ δεν αισθάνθηκα σενοχώρια κι' άμχανία.

Αυτό βέβαια χρεωστούνταν στην ήλικία μου και στην άπειρία μου· χρεωστούνταν όμως πολύ και στη μεγάλη λεπτότητα, στην άπειρη καλωσύνη της κυρίας Μίλλιγκαν, που συχνά μου μιλούσε σά να ήμουν παιδί της.

Έπειτα το ταξείδι εκείνο ήταν για μένα μαγεία. Ούτε μια ώρα πληκτική ή κουραστική. Άπό το πρωϊ ως το βράδυ, όλες μας οί ώρες άπολαυστικές.

Όταν ο τόπος που περνούσαμε ήταν άμορφος, δεν έκάναμε παρα λίγες λεύγες την ήμέρα· όταν ήταν μονότονος, χωρίς ένδιαφέρο, τρέχαμε γρηγορώτερα.

Έτσι από τη Βιλλαφράγκα κατεβήκαμε στο Μπεζιέρ. Έσκινούσαμε και σκεκόμαστε όπου θέλαμε. Καμμιά φροντίδα, από τις συνειθισμένες των ταξειδιών, δεν μάς ένωχλούσε. Δεν είμαστε ύποχρεωμένοι να τρέχουμε ώρες για να βρούμε κατάλυμα καλ φαγητό. Την προσδιωρισμένη ώρα, το τραπέζι μας προδόνονταν στη βεράντα. Και τρώγοντας ήσυχα, παρακολουθούσαμε το κινούμενο θέαμα των δυό όχθων.

Όταν ένύκτωνε, σταματούσαμε στο μέρος που βρισκόμαστε και περιμέναμε κεί ως να ξημερώση. Άν έκανε ψύχρα, κλεινόμαστε στο σαλόνι κι' άφοϋ άνάδαμε φωτιά, για να φύγη ή ύγρασία που έδλανε τον άρρωστο, φέρναμε τις λάμπες και καθόμαστε γύρω στο τραπέζι.

(*) Ίδε εϊκόνα προηγ. φύλλου, σελ. 129.

Η κυρία Μίλλιγκαν μάς έδειχνε τότε έννοηγοραφήμένα βιβλία ή λευκώματα με φωτογραφίες. Όπως το πλοϊό μας ήταν καμωμένο για το ειδικό αυτό ταξείδι, έτσι ήταν διαλεγμένα και τὰ βιβλία του ταξειδιου. Όταν τὰ μάτια μας κουράζονταν, ή κυρία Μίλλιγκαν μάς διάβαζε ή μάς έδειχνε άπ' αυτά, ή μπορούσε να μάς ένδιαφέρη και να τὰ καταλαβαίνουμε. Έπειτα έκλεινε βιβλία και λευκώματα, και μάς διηγούνταν παραμύθια ή ιστορήματα, σχετικά με τις χώρες που περνούσαμε. Μιλούσε με τὰ μάτια καρφωμένα στα μάτια του Άρθουρου κι' ήταν συγκινητικό να δλέπει κανείς τον κόπο που έκανε για να εκφράξω μόνο όσες ιδέες και να μεταγυρίζεται μόνο όσες λέξεις μπορούσε να έννοη ή μικρός άρρωστος.

Εϋτυχισμένη, γλυκεία ζωή για ένα παιδί σάν και μένα, που είχες άφίσει το τραγώ χωριατόσπιτο της μάννας-Μπαρμπερίνας, για να ακολουθήση στους δρόμους τον Βιτάλη. [Έπεται συνέχεια]

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΜΑΣΤΡΟ-ΚΟΡΝΗΛΗ

Υπήρχε κάτι τι μες στη ζωή του Μαστρο-Κορνήλη που δεν ήταν και τόσο ήπιον. Άπό τον καιρό που άρχίνησαν να δουλεύουνε στη χώρα οί μύλοι με τον άτμό, κανείς πιά δεν τοϋ πήγαινε ή άλσθη στάρι από το χωριό, και όμως ή στεροϋγες του μύλου του γυρνούσαν έλοένα σάν τον παλιό καλό καιρό των μύλωνάδων. Και κατά το σούρωμα, έβλεπες στο δρόμο το γέρο μυλωνά να τραβά το γαϊδουράκι του φορτωμένο με σακκιά άλεύρι.

—Καλή-σπέρα, Μαστρο-Κορνήλη, τοϋ ρωτάζαν οί χωρικοί· δουλεύει ο μύλος, έ;

—Δουλεύει, παιδιά μου, άπαντούσε ή εύθυμη φωνή, Δόξα νάχχ ή Θεός, δε μάς λείπει ή δουλειά.

Κι' όταν τον ρωτούσανε από ποϋ την έστρώπωνε τόση δουλειά, ή γέρος έδαζε ή δάχτυλο στα χείλη κι' άποκρινότανε νωδάρ:

—Ά! τσιμουδιά. Είναι για το έξω-μυτικό.

Κανείς ποτέ δεν μπόρεσε να τοϋ πάρη άλλο λόγο. Άν πής νάβαζε πόδι κεί στο μύλο, αυτό ούτε να το συλλογίζτανε!

Κι' αυτή άκόμα ή Ζωίτσα, ή έγγονή του, δεν είχε την άδεια. Όποιος περνούσε από το μύλο, έδλεπε την πόρτα πάντα κλειστή, τὰ βεγάλα φερά να γυρίζουν έλοένα και το γέρο γαϊδουράκι να τρώη το χορτάρι στο πλάτωμα του μύλου, ένώ ένας λιγνός μεγάλος γάτος κάζοτανε στο παράθυρο και κοίταζε πώς διαβάτες μ' ένα ύρος πολύ κακό. Όλα αυτά φαινότανε μυστήριο και ή

κόσμος μιλούσε. Ο καθένας έλεγε το δικό του κι' έξηγοϋσε όπως ήθελε το μυστικό του Μαστρο-Κορνήλη. Οί περισσότεροι μάλιστα λέγανε πώς μέσα στο μύλο βρισκότανε περισσότερα σακκιά με τάλληρα παρα μ' άλεύρι.

Στο τέλος - τέλος όμως φανερώθηκε κι' αυτό το μυστήριο, σάν όλα.

Μια μέρα ή γυϊός του, μαζί με την Ζωίτσα, την έγγονή του Μαστρο-Κορνήλη, ανέβηκαν στο μύλο για να δουνε το γέρο μυλωνά.

Τη στιγμύ που φτάσανε στο μύλο, ό,τι είχε βγώ ή Μαστρο-Κορνήλης. Η πόρτα ήταν κλειστή κι' άμπαρωμένη, μα ή κακομοίρης είχε ξεχάσει έξω τη σκάλα του και τὰ παιδιά σοφίστηκαν να μπουν άπό το παράθυρο για να ιδούν τι συμβαίνει έπί τέλους μέσα σ' αυτό το μύλο.

Το παράθυρο δεν ήταν ψηλά, ή σκάλα ήταν καλή και σε δυό λεπτά τὰ δυό παιδιά ήταν μέσα.

Παράξενο πράγμα. Η κάμαρα που ήταν ή μυλόπετρα, ήταν άδειανή. Ούτε σακκί, ούτε σπειρί από σιτάρι. Οί τοίχοι γεμάτοι άράχνες, και πουθενά ούτε μισή σκόνη άλευριού. Ούτε που έρχότανε στη μέση ή ώμορη εκείνη ζεστή μυρωδιά του σταριού όταν σπάξω κάτω άπ' τη μυλόπετρα κι' εύωδιάζει όλο το μύλο. Τίποτα... Ο σκελετός του μύλου κατασκονισμένος από σκόνη, κι' ή μεγάλος λιγνός γάτος κοιμώτανε άπάνου ήσυχος.

Η κάτω κάμαρα ήταν τὰ ίδια δυστυχισμένη κι' άδειανή. Ένα παλιοκρέβατο, κάτι κουρέλια, ένα ξεροκόμματο μαύρο ψωμί σ' ένα σκαλοπάτι, και στη γωνιά άκκούμεπισμένα τρία-τέσσερα σακκιά, σκασμένα, που δείχνανε πώς ήτανε γεμάτα με χώμα άσπρο και με παλιασβέστες.

Αυτό ήταν το μυστικό του Μαστρο-Κορνήλη! Αυτά τ' άβεστοχώματα έσερνε στους δρόμους το βράδυ-βράδυ, για να σώση την υπόληψη του μύλου του, κάνοντας να πιστεύη ή κόσμος πώς άλσθη άκόμη σιτάρι. Φτωχός μύλος! Κακόμοιρε Κορνήλη. Τόσον καιρό τώρα οί άλευροδιομήχανοι του πήραν και την τελευταία πελάτη... Γυρίζουν έλοένα τὰ φτερά του μύλου, μα γυρίζουν στα κούρια, στον άέρα!

Τὰ παιδιά, με τὰ δάκρυα στα μάτια, ήρθαν να μωϋ πουνε τί είδαν στο μύλο. Φοδύκωτε ή καρδιά μου σάν το άκουσα. Δεν χάνω καιρό. Τρέχω σ' όλους τους γειτόνους, τους λέγω την υπόθεση με δυό λόγια κι' όλοι μαζί αποφασίζουμε να παρηγορήσουμε το γέρο-μυλωνά. Στο λεπτό μαζέψαμε όσο σιτάρι είχαμε στο χωριό, το φορτώσαμε στα γαϊδουράκια και δρόμο, όλο το χωριό μαζί, για το μύλο του Μαστρο-Κορνήλη. Ά, τί ώραία που ήταν αυτή ή λιτανεία των γαϊδουριών με φορτώματα άπ' άληθινά σιτάρι αυτή τη φορά!...

Ο μύλος ήταν όλάνοικτος. Μπρός στην πόρτα, ή Μαστρο-Κορνήλης καθισμένος σ' ένα σακκί με χώμα, έκλαιγε με το κεφάλι μες στα χέρια. Είχε καταλάβει στο γυρισμό του πώς κάποιος μπήκε μες στο μύλο του, την ώρα που λειπε, κι' έμαθε το μυστικό του.

—Ότι μένανε! έκλαιγε και χτυπιώτανε, άλλοίμονό μου τώρα. Δέ μωϋ μένει άλλο· παρα να πεθάνω. Πάει ή υπόληψη του μύλου μου.

Και σοϋ έσχίξε την καρδιά με τὰ κλάματά του. Φώναζε το μύλο του χαϊδευτικά, τοϋδινε χίλια τρυφερά όνόματα, τοϋλεγε τον πόνο του σάν να μιλούσε σ' άνθρωπο.

Αυτή την ώρα πρόβαλαν και τὰ γαϊδούρια με τὰ φορτώματα στούτωμα, και όλοι μαζί άρχίσαμε να φωνάζουμε σάν στέν καλό καλϊό καιρό των μυλωνάδων:

—Έ! άπό το μύλο... Έ! Μαστρο-Κορνήλη!...

Και τὰ σακκιά στοιβάζονται μπροστά στην πόρτα, άφίνοντας να ξεχύνεται, άπό καμμιά σκισμάδα, τόλοξάνθο χονδρό σιτάρι και να γεμίζει το χώμα.

Ο Μαστρο-Κορνήλης άνοιξε κάτι μάτια τόσα! Σηκώθηκε σάν ήλεκτρισμένος, έπιασε το στάρι στο χέρι του, το ψηλαφούσε, το χαϊδευε...

—Σιτάρι είναι, έλεγε γελώντας και κλαίγωντας μαζί. Σιτάρι! Άρίστε με να το χαρύν τὰ μάτια μου.

Και στρέφοντας σε μάς:

—Μα τώξερα εγώ πώς θα μωϋ ξαναρθώτε!

Θέλαμε να τον σηκώσουμε στα χέρια, να τον πάμε στο χωριό με πομπή. Μα κείνος αντίσταθηκε.

—Όχι, όχι, παιδιά μου. Να δώσω πρώτα τοϋ μύλου μου να σάη!... Για φαντασθώτε πόσον καιρό έχει ή φτωχός να βάλη σιτάρι στο δόντι του!...

Κι' από τότε, το λέγω για έπαινό μας, δεν άφήσαμεν ούτε μια μέρα το μύλο δίχως στάρι.

Κάποια μέρα όμως πέθανε ή Μαστρο-Κορνήλης, και μαζί του πέθανε κι' ή ύστερός μας άνεμόμυλος. Οί φτεροϋγες του δεν ξαναγύρισαν πιά στο μελέμι. Σταμάτησαν για καλά αυτή τη φορά. Πεθαίνοντας ή Κορνήλης, δεν άφηνε διάδοχο.

(Α. Daudet)

Σ. ΜΑΥΡΙΔΗΣ

ΜΙΑ ΖΩΗ

“Ακρη απ’ τόν μαντρότοιχο,
πού έχει ο κισσός κεντήσει,
στέκεται τ’ ακίνητο
το μέγα κυπαρίσσι.

Μες ‘στ’ αύλακι, το λιγνό
λουλούδι θ’ αντικρύσει
τόν ασάλευτο οὐρανό,
τ’ όλόρθο κυπαρίσσι.

Μα ποτέ δε θά νοιαστή
τόν κόσμο που φαιδρύνει,
τη μεγάλη “Ανάπαυση
και τη μεγάλη “Οδύνη.

Μόνο το τρεχούμενο
νεράκι χρωματίζει
και με την ψυχούλα του
τόν ήσκιο θυμιατίζει.

Μόνο, όταν φθινόπωρο
‘ς τ’ φύλλα τρεμουλιάζει
κι’ όταν ξάφνου το νερό
τριγύρω του φρενιάζει,

Με χωρίς παράπονο
και στεναγμό κανένα,
θα του αφήσει σκύβοντας
τ’ φύλλα του ένα-ένα.

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Η ΝΙΝΑ - MAMMA

“Η ΕΝΑ ΔΥΣΚΟΛΟ ΠΑΙΓΝΙΔΙ

Α.

Τί να κάνη η καίμενη η Νίνα! Για να μη την λένε πια μωρό και να την κοροϊδεύουν κάθε που ζητούσε να μακρύνη τα φουστάνια της ή να σηκώση τα μαλλιά της, έλαβε τη σκληρή απόφαση ν’ άρνηθη τα παιδιά της. Δηλαδή να χαρίση ‘ς τις εξαδέλφες της, τη Φρόσω και την Καίτη, — που η πρώτη ήταν τέσσερα κι’ η δεύτερη πέντε χρόνια μικρότερες της, — τις άγαπημένες της κοούκλες, τις κοροούλες της, τη Δουλού δηλαδή την πορσελένια που άνοιγόχλειε και τα μάτια της, και την Φιφή την κερένια, που ήταν και ξανθομαλλούσα.

“Η τελετή της κουκλοπαράδοσεως έγινε μ’ όλη την επισημότητα, ‘ς τη μεγάλη μέρα που η Νίνα συμπλήρωνε τα 15 της χρόνια, και, εκτός απ’ αυτό, γιόρταζε και την έπιτυχία της ‘ς τις εισαγωγικές εξετάσεις του Διδασκαλείου. “Αβυστη θα μείνη ‘ς τη μνήμη της Νίνας εκείνη η Πέμπτη, που πρώτη φορά έδωσε κι’ αυτή, σαν τις μεγάλες αδελφές της, τσάι ‘ς τις φίλενάδες της, προσκαλεσμένες από την ίδια, πέντε μέρες πριν, με κάτι κομψά, καλλιγραφημένα γραμματάκια. Και τί δεν άκουσε αυτή την Πέμπτη η Νίνα! Εύχες για τα γενέθλιά της, εύχες για την έπιτυχία της ‘ς τις εξετάσεις, συγχαρητήρια για την απόφασή της, ν’ αφήσει πια τις κοούκλες και ν’ αφοσιωθεί περισσότερο ‘ς τα μαθήματά της κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Κι’ από τη Φρόσω και την Καίτη, τις καλές εξαδέλφους, που ‘ς το εξής θάταν μα μιά δεξ της Δουλούς και της Φιφής, πόσα δεν έδέχτηκε εύχαριστηρία φίλια!...

Μ’ άραγε οι νέες μαμμάδες θα φαινότανε όπως έπρεπε ‘ς τα παιδιά που υιοθετούσαν σήμερα; “Ανησυχούσε κάπως γι’ αυτό η Νίνα. “Υστερα όμως, σαν έδλεπε τις εξαδέλφες της τρισευτυχισμένες για το δωρά, να κρατούν με τόση στοργή τις κοούκλες της και να την κοιτάζουν με τόση ευγνωμοσύνη σόχαζε, και συλλογιζόνταν: “Ε, οι κοούκλες καλά θα περάσουν με τις καινούργιες μαμμάδες. “Εγώ δεν έκανα πια γι’ αυτές, μεγάλωσα και τις παραμελούσα. Κάπου κάπου μόνο μου ‘ρχόταν όρεξη να παίζω με δαύτες. Και τόσο έφτανε για να με κοροϊδεύουν, να με λένε μωρό. Κι’ οι κοούκλες δεν ήταν ευχαριστημένες από μέ, κι’ εγώ ύποφερα εξ αίτιας τους. Καλύτερα λοιπόν που χωρίζομαστε!...»

**

Το πίστευε η Νίνα πως καλύτερα ήταν που χωριζόντανε. Μα σαν πέρασε κάμποσος καιρός από την ιστορική Πέμπτη, άρχισε να αϊθάνεται κάποια στενοχώρια, που κι’ η ίδια καλά-καλά δεν μπορούσε να την εξηγήσει.

Χωρίς να της φταίη κανένας, τ’ άδανε με όλους, παραξένεψε και, το χειρότερο, τεμπέλιασε. Ρωτούσε τον εαυτό της πως άλλαξε έτσι, χωρίς να βρίσκη άπάντησή.

Μιά μέρα, εκεί που της έκαναν χίλια παρακάλια να πάη κάπου με τις αδελφές της, κι’ αυτή δεν ήθελε με κανένα τρόπο, η μητέρα της της είπε:

— Δεν πιάς τουλάχιστο ‘στη θεά σου τη Σορία, να καθίσης με τη Φρόσω και την Καίτη; Θα δής εκεί και τις κοούκλες σου.

“Η Νίνα δέχτηκε με τόση προθυμία αυτή την πρόταση, που η μητέρα της επρόσθεσε:

— “Α, καλά το υπόπτευα ‘γώ. “Αποζητάς τις κοούκλες σου, γι’ αυτό έγινες έτσι!...

“Η Νίνα κοκκίνισε χωρίς ν’ άπαντήση. Δεν ήξερε αν αληθινά η λύπη της για τη Δουλού και τη Φιφή, την είχε κάνει έτσι παραξένη, αισθανότανε όμως πολύ καλά, πως από τον καιρό που άφησε τις κοούκλες, κάποιο κενό έγινε ‘ς την ψυχή της, που δεν εγέμιζε με καμιά άλλη απασχόληση, με καμιά διασκέδαση, με κανένα παιγνίδι. Εύρισκε μια μεγάλη απόλαυση τον καιρό που έπαιζε με τις κοούκλες. Τις φανταζότανε ζωντανά πλάσματα και ζητούσε να τ’ άναθρέψη. Μελετούσε πάντα μεγαλόφωνα με τις κοούκλες κοντά της, κι’ ένόμιζε πως τους μαθαίνει, ότι είχε μάθει κι’ αυτή στο σχολείο.

“Ετσι το διάβασμα δεν της ήταν πολύ άνιάρ.

Μα τώρα που! Αυτά όλα πέρασαν. Τώρα κι’ η μελέτη ήταν πολύ πεζή και τα παιγνίδια των “Αρσενιάδων άνοστα.

Πώς νοσταλγούσε η Νίνα! Πώς ήθελε να μπορούσε να γύριζε ‘ς τα 10 ή 12 χρόνια και κεί να σταθί, για να μπορεί, χωρίς γρίνιες και κοροϊδίες, να παίξει αιώνια κοούκλες!...

Και πως μετάνιωνε για το θυμό που την έπιασε όταν την έλεγαν μωρό, (μακρί ναταν) ή την κοροϊδεύαν για τη μανία που είχε να μακρύνη τα φουστάνια της!

“Αυτή την κατάσταση βρισκόταν η Νίνα, όταν η καλή της τύχη έφερε σπίτι της τη Μαρία.

Τώρα τί ήταν αυτή η Μαρία και ποιά ρόλο έπαιξε ‘στη ζωή της Νίνας, άλλη φορά θα το πούμε.

Ε. Α.

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΝΗΣΟΣ

(Μυστιότορημα υπό ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'. (Συνέχεια)

— Και πολύ σοβαρό! άποκρίθηκε ο μηχανικός. Αυτή η που ζούσαν η, αυτές οι σπογγόπετρες οι κονιοποιημένες, με μια λέξη όλη αυτή η μεταλλική σκόνη μαρτυρεί πόσο βαθεία είναι η άναστάτωση στα κατώτερα στρώματα του ήφαιστειου.

— Μα δεν μπορούμε να κάμουμε τίποτα;

— Τίποτα. Να παρατηρήσουμε μόνο, να εξετάσουμε από πιο κοντά το φαινόμενο. Κάμε σύ, “Αύρων, ό,τι πρέπει να γίνη στη στάνη. “Εγώ, εν τώ μεταξύ, θάναιθω ως τις πηγές του Κόκκινου Ποταμού και θα ιδώ τι γίνεται στη βορεινή πλευρά του βουνού. Κατόπι...

— Κατόπι;...

— Κατόπι θα επισκεφθούμε μαζί την κρύπητα Δακκάρ... Θέλω κάτι να ιδώ... Θα περάσω να σε πάρω σε δυό ώρες.

“Ετσι ο “Αύρων μπήκε στην αύλη της στάνης και, περιμένοντας τον γυρισμό του μηχανικού, περιποιήθηκε τα γινδοπρόβατα, που αισθάνονταν κάποια κακοδιαθεσία, κάποια άνησυχία, από τα πρώτα εκείνα συμπτώματα της έκρηξής.

“Ωστόσο ο Κύρος Σμιθ προχώρησε προς το βουνό, ανέβηκε από τάνατολικά ριζοβούνια, έστριψε στο Κόκκινο Ποτάμι κι’ έφθασε στο μέρος όπου οι σύντροφοί του κι’ αυτός, κατά την πρώτη τους εξέρευσή, είχαν ανακαλύψει μια πηγή με θειόυχο νερό.

Τα πράγματα είχαν αλλάξει πολύ. (*)

(*) “Ιδε εικόνα προηγ. φύλλου σελ. 133.

“Αντί μιας στήλης καπνού, έμέτρησε δεκατρείς. “Εφευγαν όλες κι’ ανέβαιναν μέ’ από τη γή, σ’ α να τις έσπρωχνε δυο κατά κάποιον έμβολο. “Ηταν φανερό, πως ο γήινος φλοιός, στο μέρος εκείνο της γαίρας, είχε μια πίεση φοβερή. “Η άτμόσφαιρα ήταν γεμάτη θειάφι, ύδρογόνο και άνθρακικό όξύ, άνακατεμένα με ύδρατμούς. Οι παλιές λάβες, οι πετρώμενες όλογυρα και νεκρωμένες από τον καιρό, λές και ξαναζωντάνευαν τώρα! καινούργιες όμως δεν φαίνονταν ακόμα πουνά.

“Ο μηχανικός εξέτασε από ‘κει όλη τη βορεινή πλευρά του Φραγκλίνου. Καπνοί και φλόγες εξέφευγαν από τον κρατήρα μια χάλαζα από σκουριές έπερτε στη γή λάβα όμως δεν χύνονταν από το στόμιο, που έσήμαινε ότι το επίπεδο των ήφαιστειακών υλών δεν είχε ύψωθεί ακόμα ως εκεί-πάνω.

“Και όμως θα το προτιμούσα! συλλογίστηκε ο Κύρος Σμιθ. Γιατί θα ήμουν βέβαιος τουλάχιστο, πως οι λάβες ξαναπήραν τον συνειθισμένο τους δρόμο. Πιάς ξέρε; τώρα αν δεν θάνοίζουν κανένα καινούργιο στόμιο; Και πάλι ο κίνδυνος δεν είναι ‘δω! Καλά το προαισθάνθηκε ο πλοίαρχος Νέμος. “Οχι, ο κίνδυνος δεν είναι ‘δω!

“Ο Κύρος Σμιθ προχώρησε ως το τεράστιο εκείνο πρόσχωμα, που η επέκτασή του έπλασιώνει το μικρό κόλπο του Καρχαρία. Μπόρεσε λοιπόν να εξετάσει καλά, απ’ αυτό το μέρος, τα παλιά στρώματα της λάβας. Κι’ από την κατάστασή τους έσυμπεράνε πως η τελευταία έκρηξη του Φραγκλίνου θα έγινε σε πολύ άπομακρυσμένη έποχή.

“Στάθηκε λίγο να κροασθή. Οι ύπόγειες βροντές εξακολουθούσαν αδιάκοπες. Και κάθε τόσο ακούγονταν δυνατώτεροι κρότοι σαν κανονιές.

“Πήρε τον ίδιο δρόμο να γυρίση. Και στις έννιά το πρωί ο μηχανικός ήταν πίσω στη στάνη.

“Ο “Αύρων τον περίμενε.

— Κύριε Σμιθ, του είπε. “Εδω είναι όλα έτοιμα.

— Πολύ καλά, “Αύρων.

— Τα ζώα όμως φαίνονται άνήσυχια, κύριε Σμιθ.

— Φυσικά! το ένστικτο μιλεί μέσα τους και το ένστικτο των ζώων δεν γελιέται ποτέ.

— “Όταν θέλετε...

— Ναί. Πάρε ένα φανάρι μαζί σου, “Αύρων, και τα τσακμάκια σου, κι’ άς πηγαίνουμε.

“Ο “Αύρων έκαμε ‘τσι τον πρόσταξαν. Οι όνάγγηδες, λυτοί, τριγύριζαν στην αύλη της στάνης. “Η πόρτα κλείσθηκε απέξω. Κι’ ο Κύρος Σμιθ μπροστά, ο “Αύρων πίσω, πήραν το στενό μονοπάτι που έβγαζε στάκρογιαλί και

που το ήξεραν από την άλλη φερά, όταν τους ώδηγούσε το σύρμα του πλοίαρχου Νέμου.

Περπατούσαν ‘ς ένα έδαφος στρωμένο από τη μαύρη σκόνη που είχαν άπορρίξει τα σύννεφα, Κανένα ζώο δεν φαινόταν στα δάση. Και τα πουλιά άκόμα είχαν φύγει. Κάπου-κάπου ένας άνεμος σήκωνε από χάμω τις στάκτες κι’ οι δυό άποικιοι, τυλιγμένοι μέσα ‘ς ένα σύννεφο πυκνό, δεν έδλεπαν ό ένας τον άλλον. “Εβαζαν τότε ένα μαντήλι στα μάτια και στο στόμα, γιατί άλλοι-ώτικα έκινδύνευαν να τυφλωθούν και να πνιγούν.

“Ετσι δεν μπορούσαν φυσικά να περπατούν γρήγορα. Γιατί κι’ η άτμόσφαιρα ήταν βαρεία, σ’ α να είχε καή μέρος από το όξυγόνο της και σ’ α να είχε γίνει άκατάλληλη για είσπνοή. Καθ’ έκατό βήματα αναγκάζονταν να σταματούν για να νάνασαι-νουν. “Ηταν λοιπόν περασμένες οι δέκα, όταν έφθασαν στη ράχη του τεράστιου εκείνου σωρού των βράχων, που έσχημάτιζε τη βορειοδυτική άκμή του νησιού.

“Ο Κύρος Σμιθ κι’ ο “Αύρων άρχισαν να κατεβαίνουν προς την παραλία από τον ίδιο σχεδόν εκείνο δρόμο, τον δύσβατο, που την άλησημένη νύκτα της θύελλας, τους είχε βγάλει στην κρύπητα Δακκάρ. Εύτυχώς που με το φως της ημέρας, ο κατήφορος αυτός ήταν λιγώτερο επικίνδυνος, έπειτα και με το στρώμα της στάκτης, που σκέπαζε τους γυαλιστερούς βράχους, μπορούσε το πόδι να πατά στερεώτερα στη γυρτή τους επιφάνεια.

“Σε λίγο έφθασαν στο έστωμα εκείνο, που προχωρούσε κατά το μήκος της άκτης σε ύψος σαράντα ποδιών. “Ο Κύρος Σμιθ θυμήθηκε, ότι το έστωμα αυτό κατηφόριζε έλαφρά ως τη θάλασσα. “Αν και τη στιγμή εκείνη ήταν άμωπτος, η άμμουδιά δεν είχε ξεσκεπασθή ακόμα και τα κύματα, λερωμένα από τη σκόνη του ήφαιστειού, κτυπούσαν απ’ εθείας τους βράχους της άκτης.

“Ο Κύρος Σμιθ κι’ ο “Αύρων ξαναβρήκαν χωρίς κόπο την τρύπα της κρύπτης Δακκάρ και στάθηκαν κάτω από τον τελευταίο βράχο, που έσχημάτιζε,

να πούμε, το τελευταίο σκαλοπάτι της κυκλόπειας εκείνης σκάλας.

— “Η βαρκούλα να είναι τάχα έδω; ρώτησε ο μηχανικός.

— “Εδω είναι, κύριε Σμιθ, άποκρίθηκε ο “Αύρων.

Και τράβηξε κατ’ άπάνω του το έλαφρό σκαφίδι, που βρίσκονταν στο μέρος όπου το είχαν άφίσει.

Οι δυό άποικιοι μπήκαν μέσα. “Ο “Αύρων με τα τσακμάκια του άναψε το φανάρι. “Επειτα έπιασε τα δυό κουπιά, ο Κύρος Σμιθ έπιασε το τιμόνι και, με το φως του φαναριού, που τοποθετήθηκε στην πλώρη, προχώρησαν στα σκοτάδια της κρύπτης.

“Ο “Ναυτίλος» δεν ήταν πια εκεί για να καταυγάξη με τα ηλεκτρικά του τη σκοτεινή εκείνη σπηλιά. “Ισως η ή-

λεκτρομηχανή του έδούλευε ακόμα κι’ έχυνε φως στα βάθη της θάλασσας! καμιά λάμψη όμως δεν έβγαίνε από την άβυσσο, όπου κοιμούνται για πάντα ο Πλοίαρχος Νέμος.

“Ο Κύρος Σμιθ ώδηγούσε τη βαρκούλα κατά το δεξιό τοίχωμα της κρύπτης. Το φως του φαναριού, αν κι’ άδύνατο, ήταν αρκετό για να του δείχνη το δρόμο. Νεκρική σιωπή έβασίλευε κάτω απ’ το θόλο εκείνο, στα νερά τουλάχιστο και ‘ς τον άέρα της σπηλιάς, γιατί σε λίγο ο μηχανικός άκουσε καθαρά τις

βροντές που έβγαιναν βαθεία από τα σπλάχνα του ήφαιστειού.

— “Ακου το ήφαιστος! είπε.

“Σε λίγο, μαζί με τους κρότους εκείνους, οι χημικές ενέργειες φανερώθηκαν από μια δυνατή μυρωδιά και άτμοι θειάφιο έπιασαν στο λαιμό τον μηχανικό και το σύντροφό του.

— Να τί φοβούνταν ο πλοίαρχος Νέμος! ψιθύρισε ο Κύρος Σμιθ, που το πρόσωπο του έχλωμιασε λίγο. “Ωστόσο πρέπει να φθάσουμε ως το τέλος.

— “Εμπρός! άποκρίθηκε ο “Αύρων, που έσκυψε πάλι στα κουπιά του κι’ έσπρωξε τη βαρκούλα προς το βάθος της κρύπτης.

“Ισως από είκοσι λεπτά, έφθασαν στο τοίχωμα όπου τέλειωνε η σπηλιά, και σταμάτησαν. [“Επεται συνέχεια]

“Εκεί-πάνω, από κάτι σχισμάδες...

